

**ทำความเข้าใจหลักการและสาระสำคัญ
พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2562**

**โดย ประทีป มีคติธรรม นักวิชาการอิสระ
และระวี ถาวร ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า (รีคอฟ) ประเทศไทย**

1. หลักการและสาระสำคัญของ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

การใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ

การเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์ไม้หรือพันธุ์สัตว์ดังกล่าว รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ เพื่อการศึกษาหรือวิจัยอันเป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ จะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

หลักการ และ สาระสำคัญ

มาตรการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน/ที่อยู่อาศัย

- ให้กรมอุทยานฯ ดำรงแนวเขตที่ดินทำกิน/ที่อยู่อาศัยให้เสร็จภายใน 240 วัน นับแต่วันที่กฎหมายบังคับใช้ (หรือเวลาประมาณ 420 วัน)
  - (1) เขตตามมติ ครม.30 มิ.ย.41 (เข้าทำกินตั้งแต่อดีต ถึง ปี 45)
  - (2) เขตตามคำสั่ง คสช. 66/2557 (เข้าทำกินตั้งแต่ปี 45 – 57)
- จัดทำเป็นโครงการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน และออกเป็นพระราชกฤษฎีกา มีแนวเขตชัดเจน
- ภายในแนวเขตดังกล่าวหากเป็นการใช้ประโยชน์ “ตามปกติธุระ” ให้ถือว่าไม่มีโทษ

มาตรการแก้ไขการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่ทดแทนได้

- ให้กรมอุทยานฯ ทำการศึกษาเพื่อกำหนดเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร (หาเห็ด หาหน่อไม้ ผักหวาน ทำประมงพื้นบ้าน) ศึกษาศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถทดแทนได้ ให้เสร็จภายใน 240 วัน นับแต่วันที่กฎหมายบังคับใช้
  - จัดทำเป็นโครงการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน เสนอให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ และออกเป็นกฎกระทรวง/มีแนวเขตชัดเจน
  - ภายในแนวเขตดังกล่าวหากเป็นการใช้ประโยชน์ “ตามปกติธุระ” ให้ถือว่าไม่มีโทษ

Time line...ลำดับเวลาที่สำคัญ

29 พ.ค. 62

หลังประกาศ 180 วัน

+ 240 วัน

พรบ. อุทยานประกาศใช้

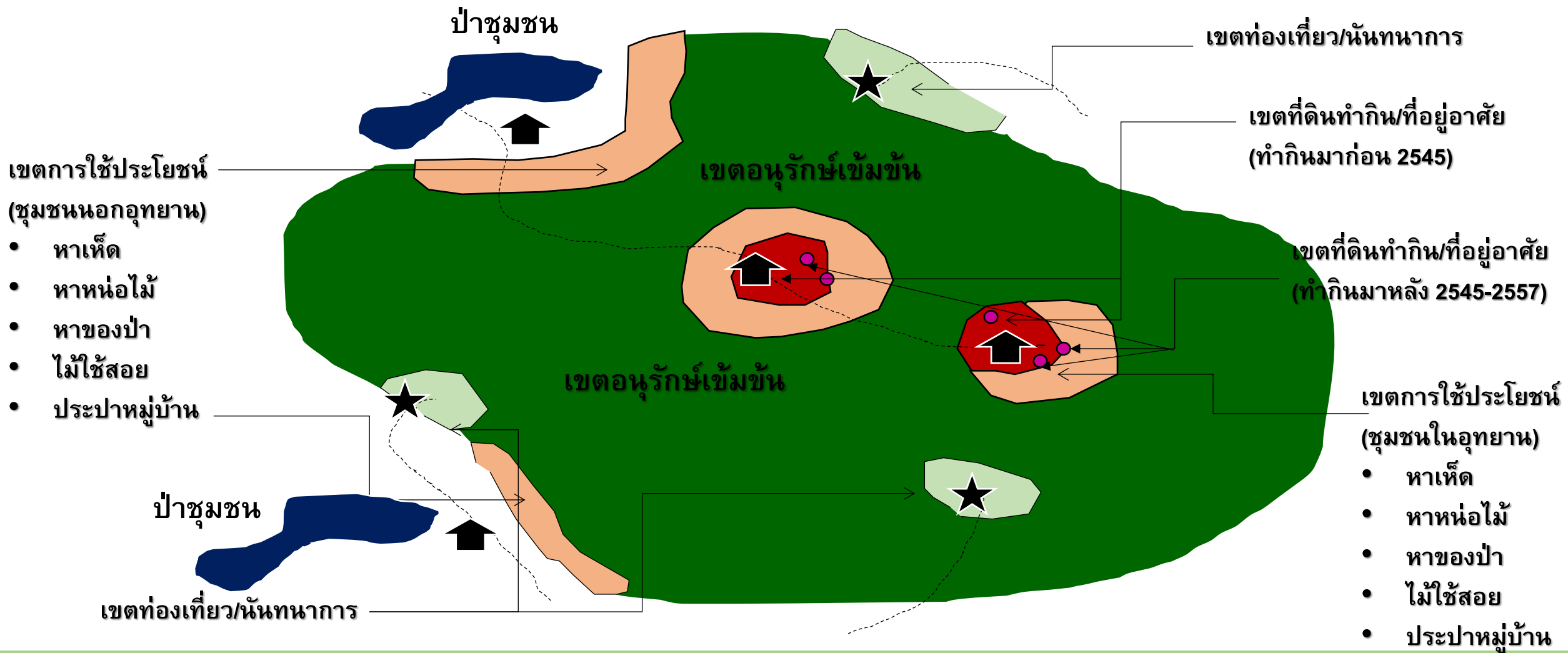
บังคับใช้ พรบ.
อุทยาน 2562

ทำการสำรวจการถือ
ครอง (ม. 64) และ
พื้นที่ป่าที่ใช้ทรัพยากร
ทดแทนได้ (ม.65)

- ช่วง 180 วัน ยังใช้ กม.เดิม อุทยาน 2504
- เตรียมข้อมูล เพื่อการสำรวจ
- จัดทำกฎหมายลำดับรอง/อนุบัญญัติ

รวมเวลาในการจัดทำ การสำรวจถือครองทั้งที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน และพื้นที่เก็บหาทรัพยากรที่ทดแทนได้
...420 วัน หลัง พรบ.ประกาศ (นับวันที่ 30 พ.ค. 62 เป็นวันแรก....

2. หลักการและสาระสำคัญของ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

เขตการบริหารจัดการภายในอุทยานแห่งชาติ

3. หลักการและสาระสำคัญของ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

ทำความเข้าใจมาตรการแก้ไข
ปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่
อาศัยตามมาตรา 64
ของพระราชบัญญัติอุทยาน
แห่งชาติ พ.ศ. 2562

1.1 วัตถุประสงค์

- รัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการจัดการที่ดินที่เป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำกินในอุทยานแห่งชาติที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (พื้นที่อุทยานฯเดิม)

1.2 ขอบเขตระยะเวลาในการดำเนินการ

- ดำเนินการสำรวจและจัดทำแนวเขตมาก่อนแล้ว
- ระยะเวลาที่เหลือรวมทั้งสิ้น 420 วัน นับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติมีผลใช้บังคับ
  - (1) หลังประกาศในราชกิจจานุเบกษา พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.... จะมีผลใช้บังคับในอีก 180 วัน
  - (2) มาตรา 63 กำหนดให้กรมอุทยานแห่งชาติฯ ดำเนินการสำรวจให้เสร็จภายใน 240 วัน
- หลังจาก 240 วัน จะไม่มีการสำรวจอีก เว้นแต่จะได้มีการแก้ไขกฎหมาย

4. หลักการและสาระสำคัญของ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

ทำความเข้าใจมาตรการแก้ไข
ปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่
อาศัยตามมาตรา 64
ของพระราชบัญญัติอุทยาน
แห่งชาติ พ.ศ. 2562

1.3 พื้นที่ที่จะทำการสำรวจ

- พื้นที่ที่ได้มีการสำรวจตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 30 มิถุนายน 2541 (ครอบครองและทำประโยชน์มาจนถึงปี 2545)
- พื้นที่ตามคำสั่ง คสช.66/2557 (ครอบครองและทำประโยชน์ระหว่างปี 2545 – 27 มิถุนายน 2557 เฉพาะคนยากจน-ไร้ที่ดินทำกิน)
- อุทยานแห่งชาติที่ประกาศใหม่หลัง พ.ร.บ.นี้ออกมาจะไม่มี การสำรวจอีก

1.4 อำนาจในให้ความเห็นชอบ/อนุมัติ

- กรมอุทยานแห่งชาติฯ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติเป็นผู้เสนอโครงการ
- คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ/ออกเป็นพระราชกฤษฎีกา (กฎหมาย)

5. หลักการและสาระสำคัญของ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

1.1 วัตถุประสงค์

- พื้นที่ในอุทยานแห่งชาติที่ได้ประกาศกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแห่งใด มีทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเกิดใหม่ทดแทนได้ตามฤดูกาลที่มีศักยภาพเหมาะสมและเพียงพอในการเก็บหาหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาตินั้น โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพธรรมชาติ สัตว์ป่า ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศ และเป็นกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อแก้ไขปัญหาการดำรงชีพตามวิถีชุมชนหรือวิถีชีวิตดั้งเดิมที่อยู่โดยรอบบริเวณอุทยานแห่งชาติดังกล่าวตามแผนงานของรัฐบาลแล้ว

ทำความเข้าใจมาตรการแก้ไข
ปัญหาการเก็บหาของป่า การ
ใช้ทรัพยากรที่ทดแทนได้
ตามมาตรา 65
ของพระราชบัญญัติอุทยาน
แห่งชาติ พ.ศ. 2562

6. หลักการและสาระสำคัญของ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

1.2 ขอบเขตระยะเวลาในการดำเนินการ

- ระยะเวลาที่เหลือรวมทั้งสิ้น 420 วัน นับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติมีผลใช้บังคับ
  - (1) หลังประกาศในราชกิจจานุเบกษา พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.... จะมีผลใช้บังคับในอีก 180 วัน
  - (2) มาตรา 63 กำหนดให้กรมอุทยานแห่งชาติฯ ดำเนินการสำรวจให้เสร็จภายใน 240 วัน
- หลังจาก 240 วัน จะไม่มีการสำรวจอีก เว้นแต่จะได้มีการแก้ไขกฎหมาย

ทำความเข้าใจมาตรการแก้ไข
ปัญหาการเก็บหาของป่า การ
ใช้ทรัพยากรที่ทดแทนได้
ตามมาตรา 64
ของพระราชบัญญัติอุทยาน
แห่งชาติ พ.ศ. 2562

7. หลักการและสาระสำคัญของ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

1.3 พื้นที่ที่จะทำการสำรวจ

- อุทยานแห่งชาติที่จัดตั้งมาก่อนพระราชบัญญัตินี้
- ชุมชนริมขอบอุทยานที่ไม่ได้ดำเนินการตามมาตรา 63 ก็ได้

1.4 อำนาจในให้ความเห็นชอบ/อนุมัติ

- กรมอุทยานแห่งชาติฯ โดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติเป็นผู้เสนอ โครงการ
- คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ/ออกเป็นกฎกระทรวง (กฎหมาย)

ทำความเข้าใจมาตรการแก้ไข
ปัญหาการเก็บหาของป่า การ
ใช้ทรัพยากรที่ทดแทนได้
ตามมาตรา 64
ของพระราชบัญญัติอุทยาน
แห่งชาติ พ.ศ. 2562

9. หลักการและสาระสำคัญของ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

อุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งต้องมีแผนการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ โดยมีสาระสำคัญอย่างน้อยดังนี้

1. เขตการบริหารจัดการ

- เขตอนุรักษ์เข้มข้น
- เขตท่องเที่ยวและนันทนาการ
- เขตกันชน
- เขตที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของชุมชน
- เขตการใช้ประโยชน์ที่เกิดทดแทนได้

2. วิธีการดำเนินการ

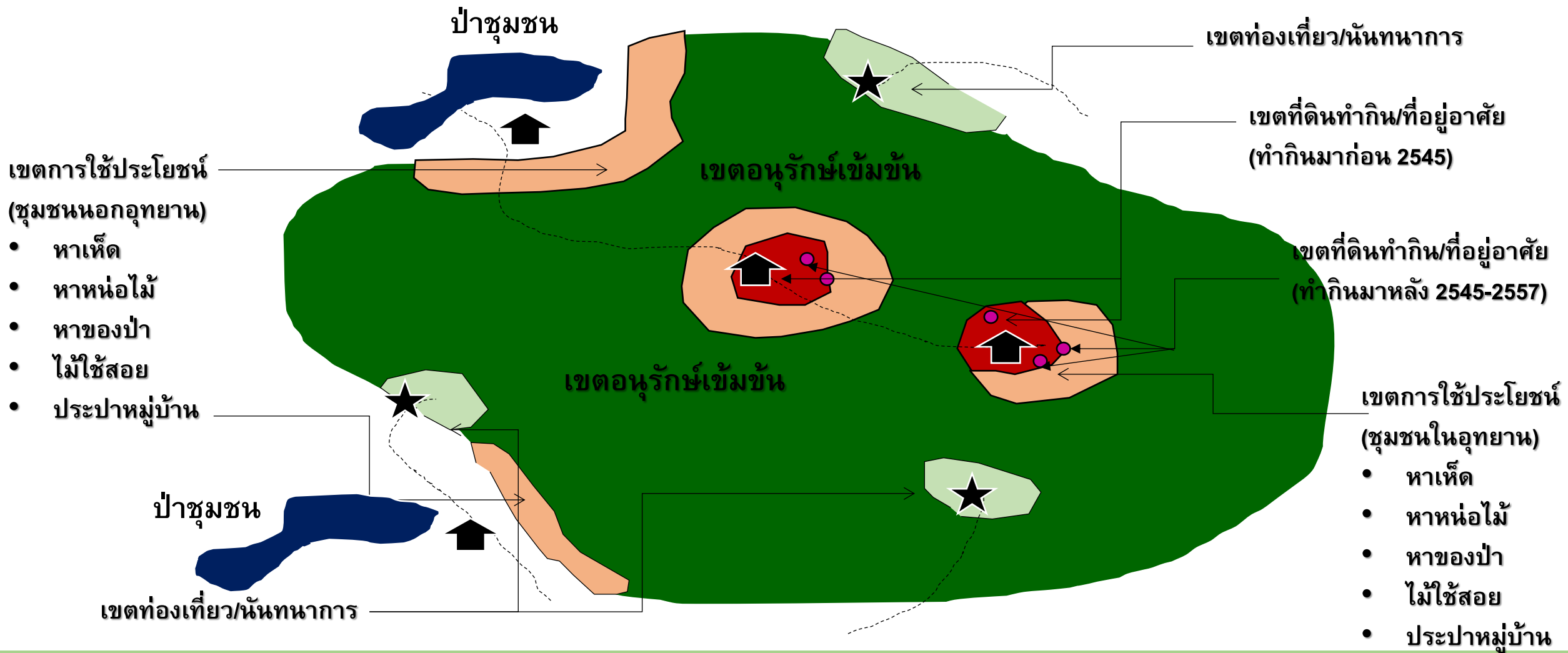
3. แนวทางการจัดการ

4. การกำกับดูแลการใช้พื้นที่

5. การมีส่วนร่วมของชุมชน

แผนการบริหารจัดการ
อุทยานแห่งชาติ

10. หลักการและสาระสำคัญของ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

12. รายละเอียด แนวทางการดำเนินงาน....

อนุบัญญัติ **26** ฉบับ

-พระราชกฤษฎีกา **3** ฉบับ

-กฎกระทรวง **2** ฉบับ

-ระเบียบกรม **12** ฉบับ ...(รายละเอียดมาตรา **64** และ **65** อยู่ในระเบียบกรมอุทยานฯ)

-ประกาศกระทรวง **8** ฉบับ

-หลักเกณฑ์ **1** ฉบับ

ความก้าวหน้า...กรมอุทยานฯว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้กำกับของคณะกรรมการ
กฤษฎีกายกร่าง ภายใต้ความเห็นชอบคณะอนุกรรมการกฎหมายลำดับรอง ประกอบ พรบ.
อุทยานฯ ....กำหนดเสร็จภายใน **6** เดือนหลังประกาศ พรบ.